

№ 07 (07),
ЖОВТЕНЬ-ЛИСТОПАД 2010 р.

ЛІСІМКИ КАРПАТ

Вогонь лемківських сердець запалив поблизу села Забрідь Великоберезнянського району в урочищі Термачув Першу Закарпатську лемківську ватру!

На її вогник з усього світу злетілися, як птахи до теплого гнізда, всі ті, хто вважає себе бодай трошки причетним до великої культури етнічної групи українців - лемків. Тепло людських сердець, тепло думок й ширих молитов, що були звернені до Всешишнього, розігнали

Газдині чистили цибулю до печеної м'ясо, а газди, разом з діточками, поралися з буковим хмизом. Кожен мав роботу, кожен уже зранку мав гарний настрій. Передавався він від вогника до вогника. Та всі чекали на велике дійство. Й воно почалося.

Велика сцена. Тріпого

того дня чорні дошові хмари, що чуть добре випрасувані вітром

висіли над Карпатами майже цілій пропорі: Державний прапор України

попередній тиждень. Четвертий та сяг Всеукраїнського товариства

суботній вересневий ранок побачив "Лемківщину". Біля сцени збиралася

над Термачовим ніжине, тепле, лагідне,

зовсім не осіннє сонечко. Курилася

Багато поважних гостей прибілоутой

поточина маленькими вогниками. день до Заброді. З Америки -

Гості привітного лісу розкладали журналіст Владко Максимович, з

Сербії - Богдан Віславський з

делегацією, Іван Лабазі Словаччини,

Богдан Рейтар з Польщі, Іван Жирош з Угорщини... Саме у тих країнах

карпатських крутосхилів. Десять уже лемки мають сьогодні найбільші

розгоралося велике багаття...

організації, що активно працюють

над розбудовою й збереженням української культури.

(Закінчення на стор. 3)

Моє, за мед і паленку "продане" село Заричово обрало собі на п'ять років "нового бірова".

Таких диких, таких нечесних виборів, як вибори до місцевих рад 31 жовтня 2010 року моя Україна ще не знала... Чому? Справа в тому, що українці "кинулися" у владу. У владі гроши, земля, "взятки" й достаток. У владу - за будь-яку ціну. Не сьогодні все почало продаватися. У першу чергу, голоси. Кандидати, "вірюючі" християни, почали купувати за будь-яку ціну живі чи мертві душі, аби тільки отримати омріянний мандат. Люди добрі, для чого ви ходите в церкву, молітесь, б'єте поклони, й продаете свого ближнього? Мери-голови-депутати! За скільки срібників ви купили собі посади? Який це гріх так вершити діла... Невже ви думаете, що Господь вас не покаратиме? Як не вас, то ваших, не приведи Боже, дітей... до сего колін... буде карати. Де ви взяли стільки грошей, що купили собі владу, чи сльози, чи горе на них, невже ви думаете, що ці сльози не впадуть на вас... Люди добрі, не продавайте свою совість! Не вбивайте їх, не розпинайте ще раз і ще раз Христа...

Один небідний чоловік дуже хотів стати багачем! Цілий рік ходив він за "паном".

- Поможіть, скажіть, ле ви берете гроши, а роботи й розуму не маєте... Не витримав "пан" тому клянчання.

- Багатим хочеш бути? - спітав.

- Хочу. Дуже хочу!

- А ти не побоїшся того багатства й будеш йому служити? - спітав багач...

- Не побоюся, тільки зробить мене багатим, - сказав "бідняк".

- Поклянися!

- Клянусь і присягаю. Відданий й до сконца віку я буду ваш боржник.

- Добре, добре... Чекаю тебе сьогодні опівночі в себе дома. Не забудь взяти рушницю...

При слові рушниця "бідняк" стривожився.

- Ні, ні. Тільки б нікого не вбивати. Я не здатен на вбивство. Я не зможу, пане.

- Мовчи й не бійся. Нікого вбивати не треба... Його вже вбили без тебе...

- Дякую, пане, дякую, милосердний, - тихо мовив "бідняк".

Настала північ. Скрипнули двері, й на порозі у багача стояв "бідняк" з пушкою.

- Ти шківний на гроши. А міх на золото ти чи взяв? - озвалася до чоловіка темна піч...

- Де ви, я вас не бачу. Запаліть свічку.

Ніч мовчала. Тільки на чорній стіні махалася ще чорніша рушниця. За мить до неї потяглася чорна рука й у двері потяглися дві чорні тіні. Тяглися порівно. "Бідняк" оставів. Хотів щось сказати, та зуби мусило закусили висолопленого язика. Всі троє подалися до лісу. Попереду

йшла пушка, за нею, ледве встигаючи, нісся "газда", а за ними, нечуночі себе, ніби летів "бідняк"... Стали серед великої ниви. Величезні бучки злякалися пучників - розбіглися й притишили зловісний шум. Втихла кувика. Чорне воронине, ніби чуточку велику напасть, пропало у чорній прірви нічі...

- Ту, ту твої гроши, - озвалася піч. - Видиш роз'яття Христа - стріляй! - ричав чорний ліс, ричало все довкола... Стріляй!!! Жебраче, ти хотів гроши, ти їх будеш мати... Стріляй!!!

Грім розтяг чорну тишу. Пушка рикнула вогнем й впала у чорну траву. Стало видно, як в день Контури хреста намить осінили ліс й зникли. У траві лежав "бідняк", поряд чорна, ще гаряча пушка й торбинка золота... (Уривок з повісті "Замок невіст", Василь Мулеса).

Продали і моє Заричово!

Моя, рідна столиця Лемківського краю, за що тебе так Господь покарав? Ти молиця щоранку у великих і малих світлицях, касця - сповідаєшся й знову, й знову грішиш... Чи по - Божому це? Чи по християнськи, коли ви, дорогі мої "фарійони", в очі говорите одне, а поза очі, вибачте, говорите не Божу правду, а клянете на чому світ стоять того, хто хотів би бодай щось зробити для рідного села. Чи довго Всешишний буде терпіти таку вашу двуликість?

(Закінчення на стор. 2)

Новини Лемківщини

м. Івано-Франківськ

20 листопада 2010 року відбулося чергове засідання колегії ВУТЛ. На колегії було заслушано інформацію про діяльність Всеукраїнського товариства за вересень-листопад 2010 року.

По першому питанню виступили голова товариства О. Венгринович, заступник голови С. Криницький.

На колегії було обговорено проект Закону "Про депортацию українського населення 1944-46-51 років. З цього питання доповідь зробив член колегії, голова Івано-Франківської обласної організації С. Криницький.

На колегії було заслушано питання щодо організаційної розбудови Львівської обласної організації ВУТЛ, внесено ряд конкретних пропозицій стосовно її діяльності. Члени колегії взяли до уваги інформацію про зміну голови Львівської обласної організації ВУТЛ.

На Березнянщині буде проведено другу Закарпатську "Лемківську ватру"

У Великому Березному відбулося організаційне засідання по проведенню другого Закарпатського фестивалю "Лемківська ватра" в урочищі "Термачув" біля села Забрідь, який планують провести в липні наступного року.

Були підведені підсумки проведеного першого фестивалю та презентовано відеофільм "Лемківська ватра - Забрідь 2010". В обговоренні взяли участь заступник голови Великоберезнянської районної ради Василь Риган, керуючий справами апарату районної ради Василь Кохан, завідуюча відділом культури Великоберезнянської РДА Неля Глодан. Голова Закарпатської організації ВУТ "Лемківщина" Василь Мулеса відзначив велику роль в організації проведення первого фестивалю голови Великоберезнянської районної ради Василя Капника та голови РДА Івана Олійника.

У селі Забрідь відкрито школійний етнографічний музей "Батьківська хата"

18 листопада на базі Забрідської загальноосвітньої школи І-ІІ ступенів Великоберезнянським районним відділом освіти було проведено семінар-практикум з керівниками шкіл району - "Створення оптимальних умов для гармонійного розвитку та самореалізації творчих можливостей учнів".

У рамках семінару було урочисто відкрито школійний етнографічний музей "Батьківська хата", в якому виставлені зразки народного одягу минулих століть, старовинні знаряддя праці та інші предмети минувшини. До речі, деякі експонати могли б заповнити залі справжнього музею. Це вже сьомий паспортований школійний музей в районі.

Учні школи представили учасникам семінару фольклорне дійство "Жнива", по закінченні якого підсумки виховного заходу підвів завідувач районним відділом освіти Микола Пекар. Перед присутніми також виступили директор Забрідської школи Василіна Бабінець та гости - голова Закарпатської обласної організації ВУТ "Лемківщина" Василь Мулеса та заступник голови ЗОО ВУТ "Лемківщина", уродженець Великоберезнянщини Володимир Шелепець.

У Великому Березному відбулося засідання правління Закарпатської обласної організації ВУТ "Лемківщина"

У Великому Березному відбулося засідання правління ЗОО ВУТ "Лемківщина", на якому було обговорено питання внутріспілчанського життя. Голова організації Василь Мулеса проінформував присутніх про ситуацію, що склалася у Львівській обласній організації та зміну її керівництва, виклав свою думку з цього питання.

З обговоренням виступили Василь Копач, Володимир Шелепець, Оксана Рудейчук, Іван Бачинський.

Було затверджено план роботи організації на наступний рік. Передбачено відзначення 220 річниці з дня народження Івана Чурковича, відзначення просвітителя о. Євгена Феніка, проведення у Великому Березному виставки творів народної художниці Катерини Шелепець та інші питання, повідомили Закарпаття онлайн у прес-службі ЗОО ВУТ "Лемківщина".

Іван БАЧИНСЬКИЙ, спецкор. "ЛК"

Незабутні імена. Заричово відкриває для себе свого відомого невідомого земляка Івана Гарайду

В селі Заричово Перечинського району, Закарпатської області, відбулася науково-практична конференція, присвячена пам'яті відомого вченого - філолога Івана Гарайди.

В науково-практичній конференції, що проходила в сільському Будинку культури, взяли участь наукова, освітня та творча інтелігенція області, представники Перечинської та Великоберезнянської райдержадміністрацій, студентська та шкільна молодь.

Відкрив конференцію голова обласної організації Всескорянського товариства "Лемківщина", письменник Василь Мулеса. Він нагадав про знаменні дати, що минули нещодавно: 105 річницю від дня народження видатного земляка, уродженця с. Заричово Івана Гарайди - мовознавця, педагога, перекладача, просвітителя, бібліографа і видавця, багатогранна діяльність якого лишається маловідомою. "Дана науково - практична конференція покликана відновити пам'ять про Івана Гарайду як вченого європейського рівня, який прислужився до збереження і розвитку національних культур і мовних традицій нашого народу" - підкresлив В.Мулеса.

З доповідлю про Івана Гарайду як філолога, який активно працював у галузі україністики, полоністики та гунгаристики, виступила кандидат філологічних наук, доцент УжНУ Ірина Філак. Доповідач відзначила великий вклад вченого у розвиток лексикографії. На жаль, трагічна життєва доля не дозволила І.Гарайді завершити видання польсько - угорського, угорсько - польського та українсько - угорського словників, а також першого на Закарпатті словника іншомовних слів "Перечинки до словаря чужих слів".

Про життєвий шлях і наукову діяльність І.Гарайди як історика, мовознавця, редактора, культурно - освітнього діяча йшлося в доповіді доктора історичних наук, професора УжНУ Романа Офіцінського. Ослобливу увагу доповідач звернув на найбільш плідний ужгородський період діяльності І.Гарайди. Впродовж 1940 - 44 р. він очолював Підкарпатське товариство наук, публікував і редагував більшість видань товариства, зокрема, літературно-публіцистичний двотижневик "Літературна неділя" науковий квартальник "Зоря", який виходив руською та угорською мовами і був присвячений питанням історії, етнографії і філософії, молодіжний місяцник "Руська молодість", довідкове видання "Загальна бібліографія Підкарпаття", розвідку "Причини до пояснення назв наших сіл", серію книжок "Народна бібліотека" і "Дитяча бібліотека". В 1941 р. в Ужгороді вийшла з друку його "Граматика руського язика", яка стала офіційним підручником для шкіл з рідною мовою українців Закарпаття.

Із співдоповідю "Учений - мовознавець із Заричова" виступила голова районної організації товариства ім. Духновича, учителька української мови і літератури Ганна Мегела (див. статтю, присвячену 105 річниці з дня народження І.Гарайди, яка опублікована в газеті "Лемки Карпат", ч. 4 у березні 2009 р.)

Окрім аспектів дослідження "І.Гарайда і сучасність" висвітив заступник голови 300 "Лемківщина" Володимир Шелепець, який відзначив актуальність участі підростаючого покоління у відродженні пам'яті та поверненні із забуття визначних наукових, культурних освітніх і громадсько - політичних діячів краю. На думку виступаючого, знаменним

факт, що вулиця Івана Гарайди в м. Ужгород попередньо носила ім'я Дзержинського, організатора радянських репресивних органів, які позбавили життя нашого земляка. Заради пам'яті І.Гарайди необхідно протистояти будь-яким проявам диктатури і насилия, придушенню демократичних засад, инищенню національно-культурних цінностей, материнської мови і

споюючічних традицій, викривленню історії нашого народу.

Словашані і захоплення самовіданою, аж до самопожертви, працею Івана Гарайди, його беззастережним служінням науці та ідеалам гуманізму, роллю у патріотичному вихованні молоді прозвучали у виступах начальника відділу освіти Великоберезнянської райдержадміністрації Миколи Пекара, начальника відділу культури Перечинської райдержадміністрації Марії Пекар, композитора, заслуженого працівника культури України Михайла Керешмана, гостя зі Стрия Руслана Гаргая, директора Перечинської районної бібліотечної системи Любові Герцег, Івана Бачинського, члена Національної спілки журналістів України Юрія Мегели, І.Мартона та інших.

*Остап СЕГЕДА,
фото І.Б. Бачинського*

Мос, за мед і паленку "продане" село Заричово обрало собі на п'ять років "нового бірова".

(Закінчення. Початок на стор. 1)

Колись Іуда продав Христа Спасителя за 30 срібників... Тяжким був кінець Іуди. А яким буде кінець неправди у нашему рідному Заричові? Не приведи, Господи, змілуйся над нами, бо поки що заричувці обрали собі на п'ять років нового "бірова", котрий попередні два роки керував так, що сьогодні село - це розбиті дороги, по яких щоденно набиває кожним, хто намагається бодай якось проіхати на Валькувно, Потоки, Старе село. Заричово обрало собі зароснутій чагарниками цвинтар-святыню, де спочивають за грабами, обсипані сміттям й розритими ямами, кошті предків, що заслужили на крашу долю бодай по смерті. А що робиться у заричувських лісах? Ріжуть, возять, нищать колесами природу всі кому не лізь. Спочатку вирізали столітні груші, що їх садили наші прадіді, потім черешні, дуби, бучки й вивезли невість куди з благословіння заричувської влади, "нового" заричувського "бірова". Правда, був спротив тому свавіллю. Колись жителі вулиці Дружба з вилами і косами перестали любителів легкоНаїкави, не випустили з села важкі лісовози, що везли ліс із невідомому пану. Та "бірув" місцевий, колись пас корови й добре знає сільські об'їзni дороги, вивіз із села, а люди залишилися ні з чим. Боже, як ви клялися, мої фаріони, що більше "...нігда не вберете такого собі человека, що буде ся з вас сміяти й обманювати... собі набивати кишині груші, а вас тримати за сомару..." О, так ви говорили перед виборами за Янка, а потому всі гуртом пішли за нього голосувати. Де ваша правда? Коли ж ви говорили правду?

А що робиться у Старому селі? Смердючий потік, жалюзов зароснуті шанси, вербинов порослі, чекають вони, що хтось змілуститься над ними. А що робиться з нашим заричувським мостом? Міст - гордість села. Колись його будували за кошії, зібрані з усього села, а тепер важкі камази з ринчу розбивають сільську гордість. Ще трохи - і міст впаде. Як буде ходити на роботу, люди? Схаменіться, бо лихо вам буде. Покарати вас Бог за такі ваші справи.

Два слова про сільський Будинок культури. Колись його теж будували всім селом. Сьогодні клуб став бомбою сповільненої дії. Всі підвальні приміщення тривалий час буди залити водою. Вода підступила під саму підлогу. Коли я втратився в що справу, викликав на місце підлітка першого заступника голови Перечинської райдержадміністрації Ольгу Кравчук, пані Ольга злякалася: "Хто допустив таке інподобство?", - сказала. - Де голова села? "Готується до виборів. Розносить паленку і мед по селу," - сказав прохожий

чоловік. Звичайно, на другий день відкачали воду з клубу, але це не вихід з положення. На ремонт клубу було виділено значну суму коштів, в тому числі й на ремонт каналізації, але, як кажуть люди, гроші "закопали в землю", а роботу не зробили як слід. Сьогодні у підвалах клубу, де була колись капітальна кочегарка, її можна було грати в теніс, розвелися гади, а літом там знаходять собі рай жаби з усього села. Де гроши, пане голово?

Ось який порядок, яку людину ви обрали собі ще на п'ять років, дорогої заричувці. Чи вистачить вам того меду з перепаленого цукру, тих коштів й паленки, за які ви продали свою душу Янкові з Потока. Мед ви уже пойди, а паленку вупили нараз. Та, повірте мені, дуже вас жаль, жаль мос село, яке Бог так карає такими керівниками. Кажуть, карас, бо любить. Може колись до вас дойде, що не можна бути такими дволікими, бо то великий гріх.

Ще один момент, на якому мушу зупинитися. Чи був у заричувців шанс обрати нового голову села? Був. Кого ви відкинули... Ви відкинули тих своїх земляків, які бодай щось намагалися зробити для рідного села, аби змінити його обличчя. На що вам у селі людину журналіста-письменника, який написав історію села, створив його Прапор і Герб, написав Гімн, а ще вилав диск пісень, чим увіковічив пам'ять минулых поколінь. Саме завдяки вашому слузі село стало відоме на цілій світ, а ансамбль "Лемківчанка" звучить сьогодні як в європейському, так і в світовому ефірі. А ще в село планувалось запустити інвестиції відомих людей з України, відремонтувати дороги, навести бодай елементарний порядок з прибиранням сміття, припинити дрибан заричувської рінчі й лісу, зупинити вакханалію з розкидуванням заричувських земель... Видно, всього цього заричувцям не треба. Ім треба було двісті грам меду й обіцянки "бірова"...

Коли верстався номер часопису редакції стало відомо, що заричувський голова вже не "ходить сьогодні під криміналом", не доводить у судах свою невинність щодо попередньої діяльності. Дай, Боже. Ще у село тягнуть з Морозова воду. Виділили на що справу великі кошти. Редакції газети буде цікаво знати, скільки цих грошей виділено, ким скільки уже витрачено і як, а що головне, коли буде в селі вода. Переонаний, люди мають про це знати. Журналісти "Лемків Карпат" обов'язково западуть ці питання сільському голові. Нам цікаво знати, куди йдуть народні гроши, як вони використовуються. Це дуже цікаво б знати, чи включено у собівартість будівництва заричувської дамби вартість глини, яку вивезено з села як будівельний матеріал. Хай це питання буде офіційним питанням

як до місцевої влади, так і до правоохоронних органів, яким би, на думку реакції, не бракувало поцікавитися даним питанням. А ще б цікаво знати, куди подів голова ті сільські кошії, які збирал у жителів вулиці "Колгоспна" на освітлення вулиці... Гроші збиралі, а вулиці далі чорніють, лякають свою непросвітністю жителів села. Це ще одна ознака діяльності сільського очільника. У темноті легше ховати сільське болото, у якому тонуться надії жителів столиці Лемківського краю - Заричова.

Гордітесь своїм вибором, добре люди! А я буду за вас молитися, аби, нарешті, Господь послав розум вашому "бірову" і би на наступних виборах він вам вже давав не по двісті грам меду, а бодай по двісті п'ятдесяти. Тоді всі справи у селі буде вирішено і ви не будете кашляти довгими зимовими вечорами, бо у вас буде мед з перепаленого цукру.

Наразі, до побачення. З повагою до вас, не ваш кандидат на посаду сільського голови, письменник, головний редактор газети "Лемків Карпат" з Садинця Василь Мулеса.

P.S. Дякую і мусно обімінаю тих, хто повірив мені й віддав свій голос за мене, за зміні у селі Заричово, не продався за мед, хто не втратив честь і совість, хто вірить у Бога й бойтесь його карі. Дякую. Ваш Василь.

Коли номер газети було зверстано, редакції газети стало відомо, що депутати Заричувської сільської ради не одностайнно "одбріаме ідеї" нового бірова. Значна частина народних обранців все ж та мас свою власну думку, відмінну від бірувської. Це було добре видно, коли бірув на першій сесії запропонував "свою" секретарську, а она не "прийшла" - це був чи не перший тривожний дзвіночок - од ніс не вшитко так буде, як колись...

Це дуже похвально, народ прозріває, народ усвідомлює свою важливість, перестає дивитися у рот тому, кого собі обрав, починає трезвіти після гіркого похмілля, хоч і запізняла, але є налія, що не все сьогодні буде прийматися у Заричові так, як "...повім Я, бо ви ту нихто, бо ви у мене у кишені...". Заричувські депутати вже добре знають, як, яким чином винести недовіру сільському "керманичу", коли він "зарветися"! Головне, щоб сьогодні у сільській "опозиції" визріла одностайність, визріло розуміння важливості кожного рішення, яке буде пропонуватися для затвердження.

Голосуючи, шановні, думайте, зважуйте кожен крок... Думайте не тільки про себе, але й про своїх дітей та онуків, які прийдуть після вас, щоб їм потім не було соромно за вашу "велику" діяльність на благо рідного села Заричова.

А В ДУМ ЙОГО - НЕВТОМНІ КРИЛА

Юрію Мегелі – 70. Лемки Карпат вітають ювіляра

У широких колах громадськості не лише рідного Закарпаття, але й далекого за його межами ім'я Юрія Мегела знайоме, багатьом і не потребує рекомендації: талановитий педагог, учитель української мови і літератури у школах Донеччини, Березнянщини, Перечинщини, відповідальний працівник редакцій місцевих та обласних газет, один з найактивніших ініціаторів відродження і розвитку просвітянського руху в нашому краї.

Як заявляє нині вже автор двох поетичних книжок і однієї історичної повісті Юрій Мегела: "...праця в багатьох різновидів колективів мала позитивний вплив на формування його світогляду, дала можливість познайомитися із сотнями (якщо не тисячами) цікавих людей". Саме ці об'єктивні обставини переконали митця, що людина – найвище і найбільш вразливе, хоч і досконале живе Боже створіння зі складним і неповторним духовним світом, який потребує дбайливого до нього ставлення. Вірності Юрія Мегела цим непохитним постулатам проявляються не лише у творчому красному українському письмі, але і в його повсякденному побуті, взасмівідносинах з людьми.

Глибокі знання, розсудливість, народна мудрість, життєвий досвіт митця з року в рік матеріалізуються у самобутній поетичній творчості, новелах, публіцистиці. Перша збірка його поезій "Милішим стане світ", яка вийшла друком 2001 року у видавництві Валерія Паляка, з прихильністю і схваленням була зустрінута як читацькою громадськістю, так і фахівцями в галузі літератури.

Не можу не навести з цього приводу цікавий факт, сюжет якого мені випала нагода бути. Приходив Міжнародний Конгрес Світової Федерації Українських Лемківських Об'єднань, делегатом якого був і Юрій Мегела. Десять примірників цієї збірочки (більше автор уже не мав при собі) були куплені за якусь годину, поки йшла реєстрація учасників форуму.

Тематика поезій як його першої збірки "Милішим стане світ", так і другої - "Слово як дар" різноманітна, стосується загальнолемківських проблем й інтересів.

Виходить за рамки якоїсь адміністративної території, групи населення, хоча в окремих творах, здавалося б, такі обмеження нібито зроблені самим автором.

Так, називши типові підстави для радощів і печалі у різні пори людського віку - в дитинстві, юності, молодості, зрілому віці, "коли літа статечні за плечими", поет логічно підsumовує:

В житті не все так, як здалось би гожим...
Несімо долі хрест, як заповіт,
І будьмо вірні Заповідям Божим,

Милішим стане кожному цей світ.

I справді, уявим собі на хвильку, що всі люди на планеті разом одночасно почали дотримуватись Божих Заповідей...

Зникають ворожнеча, іненість, злочинність, панують мир, взаємопонага, братерство, любов, злагода, законність. Весь світ активно змінюється на краще.

Довіру і симпатії до автора, якого доля хоч і не пестила, але й не була вередливою, викликають у читача його ширі зізнання і судження про життєві негарадзи у поезіях "Біжу захеканий", "Чому сьогодні я не з вами", "Запросив би я вас... ". В багатьох поетичних творах Юрій Мегела вдається й до філософського осмислення сутності людського буття, насущних проблем, ролі і місця людини в утвердженні соціальної справедливості. Його вірші сповнені палким бажанням перемоги добра над злом.

...На цім світі усе так міліво,
За своїм розпорядком іде:
Після спеку буває і злива,
Після віхоли - лагідний день...
На життєвім шляху часом слизько...
Не всторіть й той, хто долі вершив.
Хто високо був, падає низько;
Хто в низах, досягає вершин.

Тріптих "Слово як дар", а також поезії "Осавія", "У день святковий", "Ми прийшли у цей світ", "Зодчий" стверджують відповідальність особистості і суспільства за формування внутрішнього світу і прояви духовності у помислах, словах і ділах. У поезіях "Без ностальгії", "Ще з дитинством не розсталися земляни" звучать мотиви стосунків особи і суспільства, необхідності дбайливого ставлення до наколишнього середовища, приборкання людських примх, споживанської пожадливості.

Прекрасно володючи іспанською мовою, з немалим багажем педагогічних знань, Юрій Васильович наполегливо працює над виданням навчального посібника іспанської мови, що, як він і сам зізнається, дещо стримує реалізацію його творчих задумів і завершення цілого ряду новел.

Узагальнені враження і висновки від кожного твору в пілому, високу художню досконалість поезій, їх духовну й естетичну цінність підтвердили й виступаючі на зібранні творчої інтелігенції, бібліотечних працівників району, організацій, освітян у районному будинку культури під час презентації поетичної збірки "Слово як дар". Вступне слово виголосила Любов Герцег, директор районної центральної бібліотечної системи. Окрім оцінки творчості Юрія Мегела, вона звернула увагу на відчутне збільшення в районі творчої інтелігенції, яка не лише відроджує, але й збагачує культурно-освітній і духовний спадщину Перечинщини. Про це яскраво засвідчила і виставка творів місцевих авторів, організована у читальній залі.

Про життєвий шлях і творчий доробок Юрія Мегела у формі діалогу з ним, декламування уривків з окремих його поезій, цікаво і змістово розповіли працівники районної бібліотеки, а також виступаючі члени Національної спілки журналістів України Василь Мулеса, Юрій Кул, композитор, заслужений працівник культури України Михайло Керецман, начальник відділу культури райдержадміністрації Марія Пекар, директор видавництва Турпрес Антон Лопушанський, студентка філологічного факультету УжНУ Мар'яна Штелиха, завідуюча бібліотекою с. Вільшинки Марія Молнар.

Іван КОЗАК, поет, член НСПУ

Вогонь лемківських сердець запалив поблизу села Забрідь Великоберезнянського району в урочищі Термачув Першу Закарпатську лемківську ватру!

(Закінчення. Початок на стор. I)

Звучить урочисто Гімн України, радують серце пропори... Голова Великоберезнянської районної держадміністрації Іван Олійник оголосив фестиваль

відкритим. Щасливчиками, яким випала доля запалити велику ватру, стали заступник голови ВУГЛ, голова делегації лемків з Івано-Франківщини Степан Криницький, учень, учасник художнього колективу "Бескид" з міста Турки Іван Білецький

та завідуюча клубом села Смерекова Меланія Попадич.

Горить - палає вогонь. Один за одним до мікрофону підходять господарі краю й гости зі світу. Учасників фестивалю вітає керівництво району: Василь Канюк - голова райради, голова райдержадміністрації Іван Олійник, начальник управління культури Закарпатської облдержадміністрації Юрій Глеба, голова СФУЛО Володимир Ропецький, голова ЗОО ВУГЛ Василь Мулеса... Кожен знаходить потрібні слова, що западають у душу й додають шарму фестивалю.

...А на сцені й за сценою уже звучить музика, лунають пісні, замріяно виблискують нотами, вихоплюють з-під смичка скрипки й контрабасу неповторні звуки. Ще мить - пісні линуть високо понад горами. Один за одним міняються колективи художньої самодіяльності. Що не виступ - то шедевр!

А вогонь палає, горить - розгорається. Її заграву видно далеко, та вогонь зовсім не пеє. Люди туяляться до вогню, обімаючись й цілуєчись, радуються, що дожили до такого великого свята, свята лемківського духу, на яке чекали багато століть. Спалахують блиски фотокамер. Світлини фіксують історичні моменти, крутяться диски відеокамер - знімаються фільми. Це вже для прийдешніх поколінь, це вже для історії.

Вечоріє. Впочиває сонечко, люди не розходяться з Термачові. Пісні зі сцена розлетілися по лісових галівинах. За кожним кущем - своє маленьке свято, своя маленька ватра. Сонце згасає. Вечір. Та не гасне ватра... хоч лемки й розібрали її по промінчику, а дякі уже понесли додому, у світ, щоб через рік знову сплести з тих промінчиків другу Лемківську ватру. другий фестиваль культури лемків - українські Закарпаття.

Люди розходились. Га ніхто не говорив слова "прощання". Воно було недоречним. Кожен мріяв про наступну зустріч. А мені подумалось: як добре, що є люди, які сприяють проведенню таких мистецьких дійств. А ще я подумав: а хто буде проводити соту, ювілейну Закарпатську лемківську ватру... можливо, він згадає і тих, хто запалив колись у Термачові першу, хто був першим...

Василь МУЛЕСА, співголова оргкомітету фестивалю, член Національної спілки журналістів України, письменник

... а тепер уже й по лемківській гостині... та фото на згадку ніколи не похідить. Учасників та гостей фестивалю увіковічив на цій світлині відомий закарпатський журналіст-лемко Іван Кузовіч. Відзначайте себе через стажіття...

Часопис "Лемки Карпат" читають наші друзі у Польщі

Редакція газети отримала листа від нашого побратима з Ганчова пана Петра Шафрана та його дружини Теклі. До речі, Петро Шафран очільник сьогодні лемківський журнал "Ватрі". Пропонуємо його нашим читачам.

"Ганчова, 14.11.2010р.
Дорогий пан Вашило!

Сердечно дякую за листа, поздоровлення, гарну фотографію, газети "Лемки Карпат" та вісті від Вас. Також дякую за запрошення на нашу першу Закарпатську "Ватру".

В нас в цьому році було Багато клопотів, але масно надію, що ми їх вже пережили. 5-го вересня помер і похоронений в Скв'яні на Гожівщині найстарший брат моєї дружини Теклі - Миколай. Він народився 22.05.1921 р.

Вашу книжку "Зарічево. Два Береги" ніхто мені не переказував, але якщо маєте це видання, дуже радо хотів би мати. Може вибереться 4-го грудня 2010р. до Бардієва на огляд "Маковицької струни", де могли б ми спілкуватися.

Дійсно шкода, що Ви не виступили на нашій

"Ватрі" у Ждині. Гладик казав, що хотів Вас просити о слово, після офіційного відкриття але вже Ви десь відійшли.

Посилаю слідучу "Ватру", у якій описано, що в нас діялося за останні місяці. На свято Покрови Пресвятої Богородиці в нас були посвячені дві церкви. В Команчи на Лемківщині - православна, а в Патоці-Тромадка недалеко Лігници - греко-католицька.

Ми живемо по-старому, ще якось рухаємося, бо треба в хаті щось зробити, приріхтувати дров на зиму, а тепер, ще напалити, щоби було тепло у хаті. В нас не має трудового газу, щоби газом отримати дім, і це біда, бо щодня треба будитися, а сили бракус.

А що чувати у Вас? Як проживаєте? Як Ваше здоров'я? Що нового діється на Закарпатті?

Бажаємо доброго здоров'я, а Всешишній хай Вам всім допомагає.

Текля і Петро Шафрані"

Пам'ятники природи

Стужицький дуб-патріарх чи не всієї України. Мабуть, старішого дерева у нашій державі вже не залишилося

Росте цей релікт у селі Стужиця, Великоберезнянського району, Закарпатської області. Саме село знаходиться на території Ужанського природного парку. Раніше в цій місцині росли щілі гаї осі таких гігантов-красенів, але в 17 столітті їх порубали. Лишили кілька штук в ряд, ніби для позначення якоїсь межі. Трохи далі від Дідо-Дуба на одній лінії видніються ще кілька вже далеко не молодих дубочків...

А ще селяни запевняють, що у цього дуба дуже позитивна енергетика і він лікувальний. Треба притулитися до нього і трохи постоїти.

Наприкінці 18 століття поруч із дубом побудували невеличку дерев'яну церкву.

Дуже присмінно відзначити, що під час проведення Закарпатської дубовиці, за ініціативи любителя природи Павла Чучки, відомого фігляря-філолога, а ще й мецената Закарпатської дубовиці було зібрано багато жодуїв з-під цього красеня. Віриться, що вони теж десь проростуть... Пройде тисячоліття - на благословеній нашій Закарпатській землі з'явиться онук Стужицького красеня, якого ви бачите на цьому фото.

Анонс

Шановні читачі нашої газети!

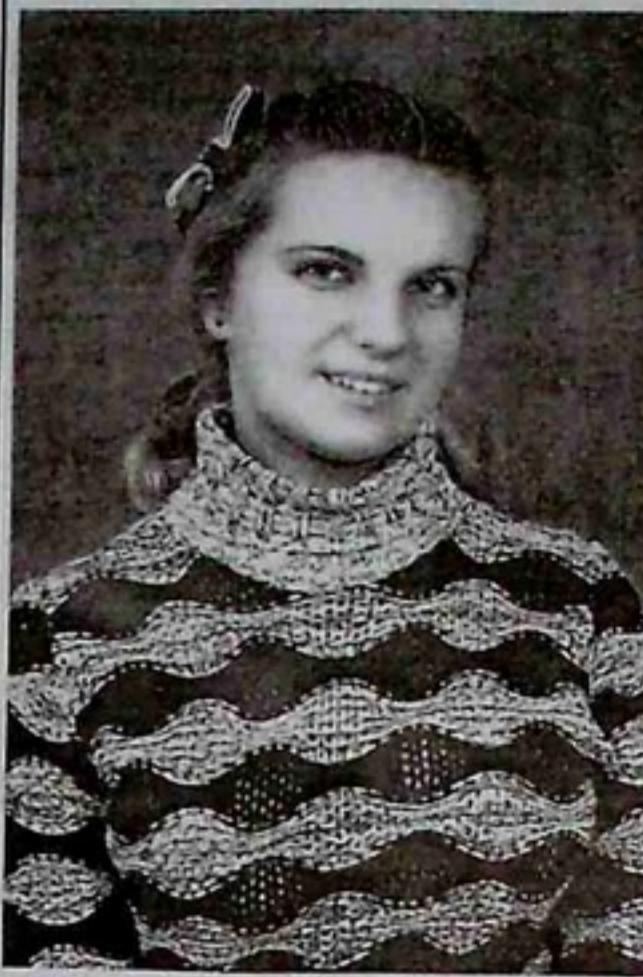
Готується до друку святковий новорічний номер нашого часопису. Дуже просимо всіх зацікавлених долучитися до його виходу. Особливо будемо віляні за цікаві, змістовні матеріали на молодіжну тематику та гумористично-сатиричні дописи про життя лемків Закарпаття. Якщо у вас є історичні світлини, які б заслуговували на оприлюднення, будь ласка, надсилайте на адресу редакції.

Нам відомо, що на теренах Мукачівщини, у селі Чинадійово діє самодіяльний лемківський фольклорний ансамблі. У наступному номері газети ми хотіли б розповісти про нього нашим читачам. Дуже сподіваємося, що керівник ансамблю відгукнеться на прохання редакції та надійде свій допис.

Нагадуємо

У першому номері часопису редакція звернулася до творчих особистостей області до всіх, хто дружить з художнім словом та має хист художника щоло, участі у конкурсі на створення Гімну, Прапора та Герба лемків Закарпаття. Конкурс триватиме ще друге півріччя 2011 року. Його підсумки буде підведено на урочистій Другій Закарпатській лемківській ватрі у селі Забріль. Дуже просимо відповідально поставитися до цієї важливої справи, вчасно подавати ескізи, рукописи, аби конкурсна комісія могла їх вивчити та прийняти відповідне рішення, вчасно виготовити й представити на суд всіх лемків краю.

Нові імена. Знайомтесь – Світлана Масленнікова

Світлана Масленнікова народилася 13 березня 1995 року в с. Зарічево Перечинського району. Змалку любила читати. Свій перший вірш написала в 7 років. Він розповідав про улюблена письма. З 9-го класу навчається в Ужгородській спеціалізованій школі-інтернат з поглибленим вивченням окремих предметів на суспільно-гуманітарному профілю. Поєднує навчання з захопленням журналістикою та поезією. Досліджує діалектизми в селі Зарічево, походження прізвищ його жителів, прізвищ, народних назв-кличок сільських вулиць. В майбутньому мріє стати викладачем української мови та літератури, написати збірку справжніх поетичних творів, якими би захоплювались цілій світ.

У видавництві "ТУРпрес" побачило світ історичне дослідження вчителя історії Івана Готри "Нарис з історії храму Святого Миколая в селі Порошково"

Значною мірою у цьому виданні йдеся безпосередньо про Святий храм - місце духовного відпочинку людської душі, місце спілкування людини з Богом.

Як написано в передмові, автор не претендує на статус наукового дослідження, головним завданням цього видання він вбачає насамперед популяризацію вивчення історії рідного села й краю. Молодий історик намагався використати призабуті та маловідомі історичні джерела, що надає читачу змогу розширити свої знання про село Порошково. Фактично це перша спроба системного дослідження історії села Порошкова в наше час.

Видання складається з вступу та тематичних розділів: про витоки церковного життя села Порошкова; історичні довідки про настоятелів Порошківського Свято-Миколаївського храму від початку 18 століття; опису храму, дзвонів та іконостасу з наповненням фотографіями. Окрім розділу автор присвятив історії християнської церкви з поданням засал віри, символу віри, заповідей, християнських чеснот, молитов та колядок. Закінчується видання поданням легенд села, зібраних автором серед

"Віддавай любов свою
І не бійся чужу приймати.
У життя треба вірити
І правду істинну знайти!"

До України

На святій землі живу
І пісні співаю веселкові.
Я служжу країні і добру,
Бо землі у нас казкові.
Мос серце з тобою,
Україно, назавжди.
Твої ріки овіяні журбою
Із відлунням самоти.
Квітучі твої сади і трави
В моєму краю усі ростуть
Ті зірки, що вже палати,
Осинах твою путь.
Я бажаю тобі ласки
І терпіння на роки
Хай зігріє тебе казка
Про минулі віки.

Літо

Пахнуть квіти у садку,
Вже зелені клен і дуб.
Небо синє й сонце вже далеко,
На хаті примістилося гніздо лелеки.

Літають гарно ластівки привітні,
Співають діти пісні літні.
Колише вітер золотисті кудри,
На лавицях сидять бабусі мудрі.

Достигли вже черешні й вишні.
Такі бажані спілі, пишні.
І ягоди, сунція і малина,
Що є потіхою для кожної дитини.

Від спеки всі собаки заховались в буди,
Дощу ще, мабуть, і не буде.
А так потрібен для росту огірочків,
Що примостилися на пасіці в куточку.

Мов змійка тече річечка прозора,
Малюючи із каменю і хиль узори.
І кличе дітвору: "Ходім купатись!"
Водичка тепла, нуго гратись!"

односельців.

Коротко про автора: з 2000 року Іван Готра працює вчителем історії в Порошківській ЗОШ I-III ступенів. Від самого початку педагогічної діяльності зацікавився історією власного краю, а власне темою, яка на фоні сучасних "глибинних" історичних досліджень є не надто популярною - розробкою теми минулого власного краю в конкретному аспекті - з точки зору історії власного села. Тема дуже важка через ускладнений доступ до архівних матеріалів, відсутність старожилів, які б могли надати неспівторнений історичний матеріал. Тим більш важливим на цьому тлі є саме бажання автора займатися цими питаннями. Наступним кроком повинно стати наповнення дослідження архівними документами та польовими розвідками. Залишається лише вірити, що такі сподівання будуть втілені в життя. Видання "Нарис з історії храму Святого Миколая в селі Порошково" побачило світ за сприяння ужгородського підприємця-менеджера Івана Яворського.

Іван БАЧИНСЬКИЙ, спецкор. "ЛК"

Засновник: ГО
ім. Августини Штефана,
колектив редакції.
Виходить раз у місяць
без оголошенні.
Висловлені авторами
думки можуть
не співпадати з позицією редакції.

Наши реквизиты: код 36447318, р/р 26009180361 в
Перечинському відділенні ЗОД ВАТ "Райффайзен
банк Аваль" МФО 380805, код ЄДРПОУ 14305909
(для газети "Лемки Карпат")
<http://www.vasmulesa.blogspot.com>
E-mail: lemki_karpat@ukr.net
Свідоцтво про реєстрацію:
Зт № 505/97р від 10.12.2009 р.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:
ВАСИЛЬ МУЛЕСА
ВІДПОВІДАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР:
ЮРІЙ МЕГЕЛА
Телефон-факси:
2-19-69
мобільний: 050 955 76 17
Відповід. секретар 2-23-74
мобільний: 050 156 16 94

Комп'ютерний набір та верстка редакції.
Офсетний друк. Ум. друк. арк. 1,5.
Номер віддруковано у
видавництві «ТУРпрес».
89200, м. Перечин, вул. Жовтнева, 93.
Замовлення № 1391. Тираж 1000.